

**Kõkõbì
Yúdã
ní sǐ rĩ
Tã búkũ rĩ vé rĩ ã ùlũngará**

Kõkõbì 'dĩri Yúdã sǐ nĩ, ìri Yèsũ édrípìjì vé ãzi. Sǐ kòkòbì 'dĩri sèé Kùrísítìyánĩ urukò'bée ní, ã'diātāsìyā 'bá āngũ ímbá'bá ùnjõ sǐ rĩ pi rikí kòpi ē drì izaá. 'Bá āngũ ímbá'bá ùnjõ sǐ 'dĩ'bée rikí èsì múké Múngú vé rĩ újá ímbá létì ùnjì sǐ, kòpi rikí 'bá rĩ pi ē mị ù'bāá kìnĩ, lē kòpi ã 'okí tã ùnjì, Múngú ícò kòpi ìrĩṅáá ãní ku.

Yúdã áyú tã búkũ Múngú vé Ùndĩ Ụkụ rĩ ruzú rĩ ágá rĩ pi ù'bĩtã rú, 'yo Kùrísítìyánĩ rĩ pi ní kìnĩ, Múngú ri ímú 'bá tã ùnjì 'o'bá rĩ pi ìrĩṅá rá. Lē kòpi ã rúkí ú'dúkò áda Múngú vé rĩ títì, ãzini kòpi ã rúkí ú'dúkò 'bá áyúāyũ Yèsũ vé rĩ pi ní ùlũú, kòpi ní yìjì rĩ títì.

Yúdã sè mōdó

¹ Ma Yúdã 'i, ãtí'bá Yèsũ Kùrísítõ vé ni, ma Yòkòbũ édrípìjì.

Ìmi 'bá Múngú 'bá Ètèpì ní zìjì adrii 'bá ívé ni pi rú, ìri ní lēlē rĩ pi, ìmi 'bá Yèsũ Kùrísítõ ní rií ìmi tã mbaá rĩ pi, á sǐ kòkòbì 'dĩri sèé ìmi ní nĩ.

² Èsì ìdríkídri, tākìri, ãzini lēngará Múngú vé rĩ, ã adri ìmi be mužú nyonyo.

'Bá tã ímbá'bá ùnjõ sǐ rĩ pi

³ Īmi mávé ũndĩ má ní lěélě rĩ pi, ma kōdō úvá be āmbúgú lězú ũkpō Múngú ní 'bâ pazú ĩmi be ũnjĩkányā agásĩ rĩ vé tã sīi sěé ĩmi ní. 'Bo á lě nóni sīi sěé ĩmi ímbázú, ĩmi ruķí rí tã áda ĩ ní ĩsěé vú ālu 'bá Yēsũ rĩ ẹ'yĩ 'bá gí rĩ pi ní 'dĩri títí.

⁴ Ā'diātāsīyā 'bá uruķo'bée Múngú ri nĩ 'bá ku ni pi ũgũkí ĩ fí kuú ĩmi āsámvú gé 'dĩ'dĩ. 'Bá 'dĩ'bée 'băkí ĩ kú 'bá Múngú vé ni rú, Kōpi ri 'yo, ẹsị múké Múngú vé rĩ ā'yĩ 'bá rĩ ícọ ọwũ 'bă rá, ĩrĩṅákí ĩri ku, kōpi gākí 'bávé Úpí Yēsũ Kúrísítō ũkpō be āmbúgú 'dĩri sī. 'Bo sīkí Búkũ Múngú vé rĩ agá ịnógọsị kínĩ, 'bá ũnjĩkányā 'o'bá 'dĩni 'dĩ'bée, lịkí kōpivé tã kú ũnjí gí.

⁵ Lě ĩmi āvĩkí tã ándúró Úpí Múngú ní 'oó Ĕjẹpétō gá 'dāri sī ku. Úpí Múngú pa ándúró anji ĩsērélě vé rĩ pi Ĕjẹpétō gá 'dālé rá, 'bo 'bá uruķo gā 'bá Múngú ri ẹ'yĩgá sī rĩ pi, Múngú ú'dí kōpi ũdrāá rá.

⁶ Lě ĩmi nĩkí 'yozú kínĩ, ẹzị ĩ ní sěé mālāyíkā rĩ pi drígé rĩ, mālāyíkā uruķo'bée 'duķí ẹzị rĩ ngaá kuyé. Kōpi kukí ívé vūrā ẹzị ngazú Múngú ā pálé gá rĩ rá. Múngú úmbé kōpi ímvē adriípi mužú 'dáni'dáni rĩ sī, 'du kōpi ú'bé 'bụ 'a be niípi cịcị rĩ agá, kōpi adri 'bụ rĩ agá 'dāá, cĩmgbá ụ'dụ ĩ ní ímúzó tã lizú rĩ gé.

⁷ Īmi ũsũkí drĩ tã ándúró 'i 'oópi kũrú Sōdómō agá, Gōmórā agá, āzini 'i 'oópi kũrú rĩ jélé gá sī rĩ pi agá rĩ ká. 'Bá kũrú 'dĩ'bée agá rĩ pi ufukí céré ọwũ rú, kōpi rikí ọwũ 'bāá mužú bādāru, kúru Múngú ní 'bá kũrú agá rĩ pi zázú vezú ācị sī. 'Dĩri lũ 'bá ní 'yozú kínĩ, Múngú ri ímú 'bá

ũnjĩkãnyã 'o'bá rĩ pi zã ve ãcí ḍĩpi muúpi nyo
ũḍũ ãkó ni sĩ, sũ ãrĩ ní 'bá Sôdómô agá rĩ pi zãá
veé Gômórã agá rĩ pi be ãcí sĩ rĩ tĩni.

8 'Bá ri' 'bá ãngũ ímbá' 'bá ãnjõ sĩ, ri' 'bá urobí
ũbĩ' 'bá rĩ pi, kôpi kpá ri ã rú' 'bá áyú rizú õwũ
'bãzú, kôpi gãkí ãmbũgũ Múngú vé rĩ sĩ, kôpi
ri mālãyíkã rĩ pi u'da'da.

9 Mĩkãyélẽ ãmbúgú mālãyíkã rĩ pi drĩgé céré
rĩ, kôpi kã rií ãgátá gãã ãdróko be ãvũ Mósẽ*
vé rĩ ã ṣĩngará ã tã sĩ, † Mĩkãyélẽ 'yo átángá ãnjĩ
ãdróko rĩ ã rú izazú kuyé, kĩnĩ, “Úpí Múngú ri
ímú mi ãrĩñã rá!”

10 'Bo 'bá ãngũ ímbá' 'bá ãnjõ sĩ 'dĩ'bée, kôpi ri
tã ã ní ṇĩ kuyé rĩ pi u'da'da, Kôpi ri tã urukõ'bée
'o ẽñĩãkõ sĩ, sũ ãnyãpá tã ṇĩ' 'bá ku rĩ pi vé rĩ tĩni.
Tã kôpi ní 'oó ẽñĩãkõ sĩ 'dĩ'bée, ãrĩ ṣẽ Múngú ri
ímú kôpi ãrĩñã ãní rá.

11 Ìzãngã rĩ ímú adri kôpivé ni. Kôpi 'dukí tã
Múngú vé rĩ ngaá kuyé, sũ Káyĩnã ní tã Múngú
vé rĩ 'duú ngaá kuyé rĩ tĩni. Kôpi ri ãnjõ ímbá,
ĩ ãsúkí rĩ mũfẽngã ãní, sũ Bálámũ ní ẽsĩ 'bãá
mũfẽngã drĩgé rĩ tĩni. Kôpi gãkí ãkpõ Múngú

* **1:9** 1:9 Mósẽ: Yôsépã kã drãá gí, 'bãgú Ẽjẽpétõ vé rĩ 'bã anjĩ
Ìsèrélẽ vé rĩ pi ẽzĩ ngaá túgẽrĩ rú caá ílĩ mũdũrũlũ sũ (400).
Kúru Múngú ní Mósẽ ri ãpèzú ímúzá anjĩ Ìsèrélẽ vé rĩ pi pazú
adrĩngará túgẽrĩ rú rĩ agásĩ. Múngú ṣẽ tãĩmbĩ rĩ Mósẽ ní, ã lũ
anjĩ Ìsèrélẽ vé rĩ pi ní, ṣezú ã ní tãĩmbĩ rĩ zizú tãĩmbĩ Mósẽ vé ni
ãní. Tĩkĩ Mósẽ ri ãsú ãkũdẽ ílĩ rĩ ca élifũ ãlu mũdũrũlũ sũ (1,400),
ãsú ãkũdẽ tĩkĩ drĩ Yèsũ ri kuyé. 'Í lã Wũngará 2-24. † **1:9** 1:9
Ávũ Mósẽ vé rĩ ã ṣĩngará: Mĩkãyélẽ ḷẽ ãvũ Mósẽ vé rĩ jĩĩ ṣĩĩ vũrã
Múngú ní ḷẽ rĩ gé, 'bo ãdróko ḷẽ ãvũ rĩ jĩĩ ṣĩĩ vũrã 'í ní ḷẽ rĩ gé.

1:11 1:11 Í'dóngará 4:1-17

1:11 1:11 Kãlãfe 22-24

vé rĩ sĩ, sũ Kórã ní ũkpõ Múngú vé rĩ gǎá sĩ rĩ tĩnì. Tǎ 'dĩri sē, ĩ ímụ kòpì ĩrĩñǎ ũnjí ũnjí.

12 Īmi úmúkí dō ĩmi ũmũ ĩ ní rizú Múngú ri ĩnjĩzú rĩ ǎ nyangára gá, 'bá 'dĩni 'dĩ'bée ífíkí dō ĩmi ǎsámví gé, kòpì ũmũ rĩ iza rá. Kòpì kádō úrí ngá nyaá ĩmi be trú, kòpì drĩnjá ǎkó, kòpì kpá átángá átá ũrĩ ǎkó, kòpì adríkí sũ ĩrĩbĩtĩ ũlí ní vjĩ 'dĩsĩ rá, yjĩgò ní 'dĩĩ ǎní ku rĩ tĩnì. Kòpì adríkí sũ pètĩ ĩ ní ĩnjé 'beé vũgá, 'wiĩpì gí, 'aápi ku rĩ tĩnì.

13 'Bá ri'bá ǎngũ ímbá'bá ũnjõ sĩ 'dĩ'bée, kòpívé tǎ kòpì ní 'oó ũnjí drĩnjá sēepi 'dĩri, sũ kúrũnyá wõvá ní vjĩ kũyũ yjĩ gǎrǎ gá rĩ tĩnì. Kòpì sũkí línýǎ ǎvĩ'bá ĩvé létĩ ĩ ní rizú écízú rĩ sĩ gí rĩ pi tĩnì. Múngú údé 'bá 'dĩ'bée ní vũrǎ ĩnìcìcì rizú ĩzǎngǎ nyazú mužú ũdũ ǎkó ni gí.

14 Í'dózú ǎdámǎ‡ vúgá, cazú Ēnókǎ vúgá, Ēnókǎ ri úyú ézĩrĩ ni. Ēnókǎ átá ǎndúrú 'bá 'dĩ'bée vé tǎ rá, kĩnĩ, Úpì ri ímụ mǎlǎyíkǎ uletere bĩtrĩkǎ ĩ ní ícò lǎá bǎ ku rĩ pi be,

15 ĩri ímụ tǎ lĩ 'bá ǎlu ǎlu drĩgé, ĩri ímụ 'bá Múngú ri nĩ'bá ku rĩ pi ĩrĩñǎ rá, ũnjĩkǎnyǎ kòpì ní 'oó rĩ sĩ, ǎzini ĩri 'bá Múngú ri nĩ'bá ku, ri'bá ũnjĩkǎnyǎ 'o'bá, ǎzini ri'bá átángá ũnjí átá'bá 'ĩ tǎ sĩ rĩ pi ĩrĩñǎ rá.

16 'Bá ri'bá ǎngũ ímbá'bá ũnjõ sĩ 'dĩ'bée ri njĩĩ unu mužú ununu, kòpì ri átá 'bá ʊrũkõ'bée ní ũnjí. Kòpì ri éšĩ 'bǎ céré rizú ũnjĩkǎnyǎ 'ozú.

1:11 1:11 Kǎlǎfe 16:1-35 ‡ **1:14** 1:14 ǎdámǎ: ǎdámǎ ri 'bá Múngú ní 'dó gbíi drĩdrĩ rĩ. ĩri étépì 'bá vũ drĩgé rĩ pi vé ni céré. ĩrívé ũkú Évǎ ri éndrèpì 'bá vũ drĩgé rĩ pi vé ni céré. 'Í lǎ Í'dóngará 1-5. **1:14** 1:14 Í'dóngará 5:19-24

Kòpì ri ĩ íngú, āzini kòpì ri 'bá rĩ pi ĩ drĩ úcì, ĩ ìsúkí rí tã ĩ ní lěé rĩ pi àní.

Ímbángará adrízú àní ùkpó ùkpó ẹ'yìngára agá rĩ

¹⁷ Ĭmi mávé ùndĩ má ní lěélě rĩ pi, lě Ĭmi ùsúkí tã 'bávé Úpí Yẹsũ Kúrísítò vé 'bá áyúāyũ rĩ pi ní ọtú ùlũú Ĭmi ní kínĩ, ĩri ímụ 'i nga rá 'dāri.

¹⁸ Kòpì 'yokí Ĭmi ní kínĩ, “Ụ'dụ ùdũ vé rĩ gé, 'bá āngũ gụ'bá gụgụ rĩ pi ímụ gụ Ĭmi sĩ, kòpì ímụ āyĩkò rụ'bá nōri vé rĩ ã tã 'dụ nga áyu.”

¹⁹ 'Bá 'dĩ'bée nóni Ĭmi āsámví gé anigé, kòpì nóni ri sē Ĭmi ri Ĭmi aco Ĭmi āsámví gé sĩ. Kòpì nděé ni ri tã rụ'bá nōri vé rĩ ã tã 'dụ nga áyu, Índrí Múngú vé rĩ kòpì ã rụ'bá gá 'dāayo.

²⁰ Ĭmi mávé ùndĩ má ní lěélě rĩ pi, lě Ĭmi 'bākí ẹsị tã áda uletere Ĭmi ní ẹ'yĩ rĩ drĩgé, Ĭmivé ẹ'yìngára ã adri rí ùkpó ùkpó. Lě Ĭmi zíkí Múngú ri ùkpó Índrí Uletere rĩ vé rĩ sĩ.

²¹ Ĭmi kádò rií ẹsị ìdríkídri 'bávé Úpí Yẹsũ Kúrísítò ní ímúzú Ĭmi jìzú mụzú ídri 'dání'dání rĩ ìsúzú rĩ ùtēé, lě Ĭmi áwíkí adrií lěngára Múngú vé rĩ agá.

²² Lě Ĭmî ẹsị ã adri ìdríkídri 'bá ẹ'yìngára be mādā rĩ pi ní.

²³ Lě Ĭmi ípákí 'bá ụrụkọ'bée ácí ĩ ní ìzāngā nyazú àní ùdũ ākó 'dāri agásĩ. Lě Ĭmi 'bākí ẹsị ìdríkídri 'bá ụrụkọ'bée ní. 'Bo Ĭmi ndrekí múké, lě Ĭmi fikí rií ùnjìkānyā kòpì ní 'oó rĩ 'oó ìndĩ ku.

Zìngára Múngú ri íngúzú rĩ

24 Múngú 'bâ paápi tã ãnjí agásĩ rĩ, ĩri ícó ĩmi ãtẽ rá, ĩmi fíkí rí ãnjĩkãnyã 'oó ku, ĩri ĩmi íjĩ 'bã ívé ḍĩngará p̣õẉũp̣õẉũ rĩ ẽndrẽtĩ gé ãnjĩkãnyã ãkó, ãyĩkõ be ãmbúgú.

25 Lẽ ẽ íngúkí 'bávẽ Múngú 'bâ Paápi 'bávẽ Úpí Yẽsũ Kúrísítõ ã tã sĩ ḍĩngará be p̣õẉũp̣õẉũ rĩ, ãmbũgũ be rĩ, ãkpõ be rĩ, ãzini ãkpõ ãmbũgũ ruzú rĩ be rĩ, í'dózú ĩri ní 'bũ pi gbizú vũ be rĩ gé 'dãá, ícázú ãndrũ sĩ, muzú 'dáni'dáni! ãmĩã.

Ụ'dúkọ Múké Múngú vé rị
Keliko: Ụ'dúkọ Múké Múngú vé rị New Testament+
copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Keliko)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

14717198-957a-524c-b31f-2c3197945b20